

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863 i 1243) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 68:

a) w ust. 1:

– w pkt 1 uchyla się lit. f,

– pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) orzekanie przez lekarzy orzeczników oraz specjalistów wykonujących samodzielne zawody medyczne dla potrzeb ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, innych świadczeń należących do właściwości Zakładu oraz dla celów realizacji zadań zleconych Zakładowi na podstawie innych ustaw, a także kontrola orzecznictwa o czasowej niezdolności do pracy;”,

– pkt 7 i 8 otrzymują brzmienie:

„7) informowanie o zadaniach wykonywanych przez Zakład;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 20 lipca 1950 r. o zawodzie felczera; ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, ustawę z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych, ustawę z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, ustawę z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, ustawę z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, ustawę z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, ustawę z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustawę z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa; ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych, ustawę z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, ustawę z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach, ustawę z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej, ustawę z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej, ustawę z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze, ustawę z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, ustawę z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych; ustawę z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji oraz ustawę z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny.

- 8) popularyzacja wiedzy o zabezpieczeniu społecznym i innych zadaniach wykonywanych przez Zakład.”,
- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W ramach realizacji zadań określonych w ust. 1 pkt 5 Zakład udziela zamówień na opinie specjalistyczne lekarza konsultanta lub psychologa oraz wyniki obserwacji szpitalnej, z wyłączeniem przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320).”;
- 2) w art. 68b:
 - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Certyfikat umożliwiający podpisywanie dokumentów elektronicznych z wykorzystaniem sposobu potwierdzania pochodzenia oraz integralności danych dostępnego w systemie teleinformatycznym Zakładu, o którym mowa w art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2780), Zakład udostępnia:

 - 1) pracownikom medycznym oraz osobom wykonującym:
 - a) zawód medyczny, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 799),
 - b) czynności pomocnicze przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych, o których mowa w art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2024 r. poz. 581)
 - upoważnionym do wykonywania czynności określonych w art. 41a ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. z 2024 r. poz. 1287) lub art. 54a ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
 - 2) lekarzom konsultantom i psychologom – dla celów wydawania opinii specjalistycznych w postępowaniach dotyczących realizacji zadań, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 5.”,
 - b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Informację o certyfikatach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, Zakład udostępnia ministrowi właściwemu do spraw zdrowia, w formie elektronicznej.”;
- 3) w art. 73 w ust. 3 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

- „5) zwierzchni nadzór nad wydawaniem orzeczeń dla potrzeb ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, innych świadczeń należących do właściwości Zakładu oraz dla celów realizacji zadań zleconych Zakładowi na podstawie innych ustaw, a także kontroli orzecznictwa o czasowej niezdolności do pracy;”;
- 4) w art. 77 uchyla się ust. 5;
- 5) w art. 80 pkt 5 otrzymuje brzmienie:
- „5) poddania się badaniom lekarskim, badaniom psychologicznym lub badaniom specjalisty wykonującego samodzielny zawód medyczny, a także leczeniu lub rehabilitacji, jeżeli oczekuje się, że leczenie lub rehabilitacja przywróci zdolność do pracy lub spowoduje, że zdolność do pracy zostanie zachowana.”;
- 6) w art. 83 w ust. 1 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:
- „6) skierowania na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej.”.
- 7) po rozdziale 9 dodaje się rozdział 9a w brzmieniu:

„Rozdział 9a

Orzekanie dla celów świadczeń, zasady i tryb wydawania orzeczeń

Art. 85a. 1. Prezes Zakładu tworzy i znosi centra orzecznicze oraz określa oddziały Zakładu będące ich siedzibą i właściwość terytorialną, biorąc w szczególności pod uwagę względy ich dostępności dla osób zainteresowanych i potrzebę zapewnienia odpowiedniej obsady kadrowej.

2. Zadania, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 5, realizowane są w centrach orzeczniczych przez lekarzy orzeczników oraz w przypadkach określonych w ustawie przez specjalistów wykonujących samodzielne zawody medyczne.

3. Specjaliści wykonujący samodzielne zawody medyczne mogą wydawać orzeczenia w sprawach rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej, o której mowa w art. 69 ust. 1 pkt 1, oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji, o której mowa w art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe zasady i tryb orzekania przez lekarzy orzeczników oraz specjalistów wykonujących samodzielne zawody medyczne dla potrzeb ustalania uprawnień do

świadczeń z ubezpieczeń społecznych, innych świadczeń należących do właściwości Zakładu oraz dla celów realizacji zadań zleconych Zakładowi na podstawie innych ustaw,

- 2) szczegółowe zasady organizacji orzecznictwa lekarskiego w Zakładzie – mając na uwadze konieczność wykonywania przez Zakład zadań z zakresu orzecznictwa lekarskiego w sposób jednolity i kompleksowy.

Art. 85b. 1. Lekarze orzecznicy oraz specjaliści wykonujący samodzielne zawody medyczne realizują zadania określone w przepisach ustawy na podstawie umowy o pracę albo na podstawie umowy o świadczenie usług.

2. Naczelnny Lekarz Zakładu, lekarz inspektor nadzoru orzecznictwa lekarskiego, główny lekarz orzecznik oraz zastępca głównego lekarza orzecznika realizują zadania określone w przepisach ustawy wyłącznie na podstawie umowy o pracę.

3. Wynagrodzenie zasadnicze osób, o których mowa w ust. 1 i 2, z którymi zawarta jest umowa o pracę, ustala się z zastosowaniem mnożników kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w roku poprzedzającym ustalenie, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

4. Wynagrodzenie zasadnicze, o którym mowa w ust. 3, ustala się proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy.

5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) kwalifikacje zawodowe wymagane od lekarzy orzeczników, specjalistów wykonujących samodzielne zawody medyczne, głównych lekarzy orzeczników, zastępców głównego lekarza orzecznika, lekarzy inspektorów nadzoru orzecznictwa lekarskiego, Naczelnego Lekarza Zakładu oraz osób upoważnionych wspierających lekarzy orzeczników w realizacji zadań,
- 2) mnożniki do ustalenia wynagrodzenia zasadniczego, o którym mowa w ust. 3 – mając na względzie charakter pracy osób, o których mowa w pkt 1, potrzebę zapewnienia odpowiedniego poziomu realizacji zadań przez Zakład oraz konieczność zapewnienia warunków obsady kadrowej orzecznictwa lekarskiego w Zakładzie.

Art. 85c. 1. W ramach realizacji zadań, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 5, lekarze orzecznicy oraz specjaliści wykonujący samodzielne zawody medyczne wydają orzeczenia.

2. Orzeczenia, o których mowa w ust. 1 zawierają:

- 1) datę wydania;
- 2) oznaczenie terenowej jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje centrum orzecznicze, w którym wydano orzeczenie;
- 3) identyfikator orzeczenia, nadawany przez system teleinformatyczny Zakładu;
- 4) imię i nazwisko, numer PESEL osoby zainteresowanej, a w razie gdy nie nadano numeru PESEL – datę urodzenia, rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości;
- 5) ustalenia orzecznicze odnoszące się do celu wydania orzeczenia, wskazanego we wniosku o jego wydanie;
- 6) uzasadnienie;
- 7) pouczenie o prawie do wniesienia sprzeciwu albo braku tego prawa;
- 8) imię i nazwisko oraz stanowisko wydającego orzeczenie.

3. Orzeczenia wydawane są przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego Zakładu, w postaci dokumentu elektronicznego opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo z wykorzystaniem sposobu potwierdzania pochodzenia oraz integralności danych dostępnego w systemie teleinformatycznym udostępnionym bezpłatnie przez Zakład.

4. Orzeczenie wydaje się w terminie 30 dni od dnia wpływu wniosku o jego wydanie do Zakładu. Do tego terminu nie wlicza się okresu:

- 1) uzupełnienia dokumentacji medycznej niezbędnej do wydania orzeczenia;
- 2) badania osoby zainteresowanej przez lekarza orzecznika, specjalistę wykonującego samodzielny zawód medyczny, oraz lekarza konsultanta lub psychologa, o którym mowa w art. 68 ust 2.

5. W przypadku przekroczenia terminu, o którym mowa w ust. 4, osoba zainteresowana może wnieść ponaglenie do Zakładu.

6. Ponaglenie rozpatruje się w terminie 7 dni od jego wpływu do Zakładu.

7. W razie uznania ponaglenia za zasadne, Zakład niezwłocznie wyznacza termin wydania orzeczenia oraz wyjaśnia przyczyny przekroczenia terminu, o którym mowa w ust. 4.

8. Orzeczenie doręczane jest osobie zainteresowanej oraz podmiotom właściwym w przypadkach przewidzianych w przepisach prawa.

9. Orzeczenie doręczane jest w postaci elektronicznej albo w postaci jego wydruku jeżeli doręczenie orzeczenia w postaci elektronicznej nie jest możliwe lub żąda tego osoba zainteresowana.

10. Wydruk orzeczenia zawiera informację, że orzeczenie zostało wydane w postaci elektronicznej przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego Zakładu i opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo z wykorzystaniem sposobu potwierdzania pochodzenia oraz integralności danych dostępnego w systemie teleinformatycznym udostępnionym bezpłatnie przez Zakład.

11. Wydruk orzeczenia stanowi dowód tego, co zostało stwierdzone w orzeczeniu wydanym w postaci elektronicznej przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego Zakładu.

Art. 85d. 1. Od orzeczenia osobie zainteresowanej przysługuje sprzeciw, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego orzeczenia, z wyłączeniem orzeczeń wydawanych w postępowaniach, o których mowa w art. 59 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

2. Sprzeciw, o którym mowa w ust. 1, wnosi się do Zakładu.

3. Zakład nie rozpatruje sprzeciwu wniesionego po terminie, o którym mowa w ust. 1. W uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek osoby zainteresowanej, może przywrócić termin na złożenie sprzeciwu, w szczególności w razie odrzucenia przez sąd odwołania od decyzji w przypadku określonym w art. 477⁹ § 3¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, z późn. zm.²⁾).

4. Główny lekarz orzecznik albo zastępca głównego lekarza orzecznika, w terminie 14 dni od dnia wydania orzeczenia, może zgłosić zarzut wadliwości orzeczenia i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia, z wyłączeniem orzeczeń wydawanych w postępowaniach, o których mowa w art. 59 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. O zgłoszeniu zarzutu wadliwości orzeczenia Zakład niezwłocznie zawiadamia osobę zainteresowaną lub podmiot uprawniony do otrzymania orzeczenia w przypadkach przewidzianych przepisami innych ustaw.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U z 2023 r. poz. 1429, 1606, 1615, 1667, 1860 i 2760 oraz z 2024 r. poz. 858, 859, 863, 1222 i 1237.

5. W przypadku wniesienia sprzeciwu lub zgłoszenia zarzutu wadliwości orzeczenia, główny lekarz orzecznik albo zastępca głównego lekarza orzecznika kieruje sprawę do ponownego rozpatrzenia przez innego lekarza orzecznika niż wydający orzeczenie, którego dotyczy sprzeciw lub zarzut wadliwości.

6. Przy wyznaczaniu innego lekarza orzecznika do ponownego rozpatrzenia sprawy, uwzględnia się w szczególności:

- 1) posiadaną przez lekarza specjalizację;
- 2) potrzebę dokonania prawidłowej i kompleksowej oceny okoliczności wynikających z celu, dla którego wydawane jest orzeczenie.

7. Od orzeczenia wydanego w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy, sprzeciw lub zarzut wadliwości orzeczenia nie przysługuje.

8. Do orzeczeń wydawanych w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy stosuje się odpowiednio przepisy o orzeczeniach wydawanych po raz pierwszy.

9. Orzeczenie, wobec którego nie wniesiono sprzeciwu lub co do którego nie zgłoszono zarzutu wadliwości, stanowi podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczenia lub do podjęcia rozstrzygnięcia w zakresie wskazanym w przepisach innych ustaw.

Art. 85e. 1. Jeżeli w wyniku kontroli, o której mowa w art. 85f ust. 3 pkt 1, zostanie stwierdzony brak zgodności orzeczenia ze stanem faktycznym, z zasadami orzekania, zebranymi dokumentami lub z przepisami dotyczącymi orzekania dla celów ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, innych świadczeń należących do właściwości Zakładu, a także realizacji zadań zleconych Zakładowi na podstawie innych ustaw, Prezes Zakładu działający za pośrednictwem Naczelnego Lekarza Zakładu uchyla orzeczenie i ponownie rozpatruje sprawę.

2. Do orzeczeń wydawanych w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy w przypadkach, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy o orzeczeniach wydawanych po raz pierwszy oraz art. 85d ust. 5 i 6.

3. O uchyleniu orzeczenia poddanego kontroli lub o wydaniu orzeczenia w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy, o którym mowa w art. 85d ust. 5, Zakład informuje osobę zainteresowaną oraz podmiot właściwy, uprawniony do otrzymania orzeczenia w przypadkach przewidzianych przepisami innych ustaw.

4. Od orzeczenia wydanego przez lekarza orzecznika w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy, w trybie, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje sprzeciw, o

którym mowa w art. 85d ust. 1, oraz zarzut wadliwości, o którym mowa w art. 85d ust. 4. Orzeczenie to stanowi podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczenia albo do podjęcia rozstrzygnięcia w zakresie wskazanym w przepisach innych ustaw.

Art. 85f. 1. Zwierzchni nadzór, o którym mowa w art. 73 ust. 3 pkt 5, nad wydawaniem orzeczeń dla celów, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 5, Prezes Zakładu wykonuje za pośrednictwem Naczelnego Lekarza Zakładu.

2. Zwierzchni nadzór Naczelnego Lekarza Zakładu realizuje przy pomocy lekarzy inspektorów nadzoru orzecznictwa lekarskiego.

3. Zwierzchni nadzór obejmuje:

- 1) kontrolę orzeczeń wydanych przez lekarzy orzeczników oraz specjalistów wykonujących samodzielne zawody medyczne co do ich zgodności ze stanem faktycznym, z zasadami orzekania, zebranymi dokumentami oraz z przepisami dotyczącymi orzekania dla celów ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, innych świadczeń należących do właściwości Zakładu, realizacji zadań zleconych Zakładowi na podstawie innych ustaw, a także kontrolę orzecznictwa o czasowej niezdolności do pracy;
- 2) prawo uchylecia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia przez lekarza orzecznika, w wyniku kontroli, o której mowa w pkt 1, lub kontroli orzecznictwa o czasowej niezdolności do pracy;
- 3) określanie standardów orzeczniczych stosowanych przez lekarzy orzeczników i specjalistów wykonujących samodzielne zawody medyczne.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady sprawowania zwierzchniego nadzoru nad wydawaniem orzeczeń dla potrzeb ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, innych świadczeń należących do właściwości Zakładu oraz dla celów realizacji zadań zleconych Zakładowi na podstawie innych ustaw, a także kontroli orzecznictwa o czasowej niezdolności do pracy, mając na względzie wykonywanie przez Zakład zadań z zakresu orzecznictwa w sposób jednolity i kompleksowy.

Art. 85g. 1. W celu realizacji zadań, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 5:

- 1) podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych są zobowiązane do nieodpłatnego udostępniania Zakładowi dokumentacji medycznej:
 - a) w postaci papierowej – przez sporządzenie jej wyciągu, odpisu, kopii lub wydruku – poświadczonych za zgodność,

- b) w postaci elektronicznej –przez sporządzenie fotokopii i przekazanie do Zakładu za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej albo na informatycznym nośniku danych;
- 2) Zakład jest uprawniony do pozyskiwania z systemu informacji w ochronie zdrowia, o którym mowa w ustawie z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia (Dz. U. z 2023 r. poz. 2465), danych o zdarzeniach medycznych, jednostkowych danych medycznych oraz za pośrednictwem tego systemu elektronicznej dokumentacji medycznej, o których mowa w art. 2 pkt 6, 7 i 18 tej ustawy .

2. Podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych udostępnia niezwłocznie dokumentację medyczną, o której mowa w ust. 1 pkt 1, nie później niż w terminie 14 dni od daty otrzymania wniosku o jej udostępnienie.

3. Do pozyskiwania danych i dokumentacji, o których mowa w ust. 1 pkt 2, nie stosuje się art. 35 ust. 1a ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia.

Art. 85h. 1. Wydawanie orzeczeń oraz kontrolę orzecznictwa o czasowej niezdolności do pracy, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 5, lekarze orzecznicy mogą realizować przy wsparciu osób upoważnionych do przygotowania dokumentacji związanej z wydaniem orzeczenia w imieniu lekarza orzecznika i na podstawie danych dotyczących ustaleń orzecznich zawartych w sporządzonej przez niego dokumentacji oraz wykonujących czynności pomocnicze przy wydawaniu orzeczenia.

2. Osoby upoważnione, o których mowa w ust. 1;
- 1) mogą być obecne, za zgodą osoby zainteresowanej, przy przeprowadzaniu badania lekarskiego;
- 2) są zobowiązane do zachowania poufności wszelkich informacji i danych uzyskanych w związku z realizacją powierzonych zadań.

3. Obowiązek zachowania poufności przez osoby upoważnione, o których mowa w ust. 1, obowiązuje również po śmierci osoby, wobec której zostało wydane orzeczenie.

4. Osoby upoważnione, o których mowa w ust. 1, dopuszcza się do przetwarzania danych osobowych zawartych w dokumentacji związanej z wydaniem orzeczenia, na podstawie pisemnego upoważnienia udzielonego przez Zakład, po odbyciu przez te osoby przeszkolenia w zakresie ochrony danych osobowych organizowanego przez Zakład oraz

po złożeniu pisemnego zobowiązania do zachowania w poufności przetwarzanych danych osobowych.

Art. 2. W ustawie z dnia 20 lipca 1950 r. o zawodzie felczera (Dz. U. z 2022 r. poz. 1529) w art. 1c ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Naczelna Rada Lekarska udostępnia informacje zawarte w rejestrze felczyków, systemowi informacji w ochronie zdrowia, o którym mowa w ustawie z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia (Dz. U. z 2023 r. poz. 2465) oraz Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych dla celów określonych w art. 56 ust. 5 pkt 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2780).”.

Art. 3. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 477⁸ w § 2 w pkt 4b kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4c w brzmieniu: „4c) o skierowanie na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej.”;

2) w art. 477⁹:

a) § 2¹ otrzymuje brzmienie:

„§ 2¹. Jeżeli w odwołaniu od decyzji organu rentowego wskazano nowe okoliczności dotyczące niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, które powstały po dniu wydania orzeczenia przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych albo przez specjalistę wykonującego samodzielny zawód medyczny, wobec którego nie wniesiono sprzeciwu, lub orzeczenia lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wydanego w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy, organ rentowy nie przekazuje odwołania do sądu, lecz kieruje do lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do rozpatrzenia. Organ rentowy uchyla decyzję, rozpatruje nowe okoliczności i wydaje decyzję, od której przysługuje odwołanie do sądu. Przepis ten stosuje się także wówczas, gdy nie można ustalić daty powstania wskazanych w odwołaniu nowych okoliczności.”.

b) § 3¹ otrzymuje brzmienie:

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U z 2023 r. poz. 1429, 1606, 1615, 1667, 1860 i 2760 oraz z 2024 r. poz. 858, 859, 863, 1222 i 1237.

„§ 3¹. Sąd odrzuci odwołanie w sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo stwierdzenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, jeżeli podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie wydane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych albo przez specjalistę wykonującego samodzielny zawód medyczny, a osoba zainteresowana nie złożyła sprzeciwu i odwołanie jest oparte wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia. Jeżeli odwołanie opiera się także na zarzucie nierozpatrzenia wniesionego po terminie sprzeciwu, a złożenie tego sprzeciwu po terminie nastąpiło z przyczyn niezależnych od osoby zainteresowanej, sąd uchyla decyzję, przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania organowi rentowemu i umarza postępowanie. W takim przypadku organ rentowy kieruje sprzeciw do ponownego rozpatrzenia przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.”;

3) w art. 477¹⁴ § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. W sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo stwierdzenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, jeżeli podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie wydane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych albo przez specjalistę wykonującego samodzielny zawód medyczny, albo orzeczenie wydane w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i odwołanie od decyzji opiera się wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia, sąd nie orzeka co do istoty sprawy na podstawie nowych okoliczności dotyczących stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo stwierdzenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, które powstały po dniu złożenia odwołania od tej decyzji. W tym przypadku sąd uchyla decyzję, przekazuje sprawę do rozpoznania organowi rentowemu i umarza postępowanie.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2023 r. poz. 1100 oraz z 2024 r. poz. 1243) w art. 57 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Niezdolność do pracy, datę jej powstania, związek niezdolności do pracy z działaniami wojennymi lub mającymi charakter wojennych albo ze służbą wojskową,

związek śmierci ze służbą wojskową żołnierza zwolnionego ze służby, który zmarł poza podmiotem, o którym mowa w ust. 1, oraz związek śmierci inwalidy ze służbą wojskową ustala lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej. Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest wydawane na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863 i 1243).”.

Art. 5. W ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1917) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 10 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W razie trwałej utraty zdolności do pracy na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej orzeczeniem lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, urzędnika państwowego mianowanego można za jego zgodą przenieść na inne, także niższe stanowisko, z tym że przez okres trzech miesięcy zachowuje prawo do dotychczasowego wynagrodzenia. Jeżeli urzędnik państwowy zostaje poddany rehabilitacji zawodowej lub przysposobieniu do innej pracy, zachowuje prawo do dotychczasowego wynagrodzenia przez okres dwunastu miesięcy. Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest wydawane na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863 i 1243).”;

2) w art. 13 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) trwałej utraty zdolności fizycznej lub psychicznej do pracy na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej orzeczeniem lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wydanym na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863 i 1243), jeżeli nie ma możliwości zatrudnienia urzędnika państwowego mianowanego na innym stanowisku, odpowiednim do jego stanu zdrowia i kwalifikacji zawodowych, albo gdy urzędnik państwowy mianowany odmawia przejścia do takiej pracy.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2039) w art. 12 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Związek zranień, kontuzji lub innych obrażeń lub chorób z pobytem w miejscach, o których mowa w art. 3 i art. 4 ust. 1, a także związek niezdolności do pracy z takim pobytem ustala lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest wydawane na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863 i 1243).”.

Art. 7. W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1001) w art. 16 w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) z powodu choroby lub ułomności został uznany orzeczeniem lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków notariusza lub bez uzasadnionej przyczyny odmówił poddania się ocenie niezdolności do pracy, mimo zalecenia rady właściwej izby notarialnej. Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest wydawane na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863 i 1243).”.

Art. 8. W ustawie z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2024 r. poz. 242 i 1243) w art. 24 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest wydawane na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.”.

Art. 9. W ustawie z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2024 r. poz. 1121 i 1243) w art. 24 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest wydawane na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.”.

Art. 10. W ustawie z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2022 r. poz. 623) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 92 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Prezes Najwyższej Izby Kontroli w uzasadnionych przypadkach, w szczególności w razie długotrwałego korzystania ze zwolnień lekarskich, może z urzędu skierować mianowanego kontrolera do lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w celu ustalenia, czy jego stan zdrowia pozwala na zatrudnienie go na zajmowanym stanowisku. Orzeczenie lekarza orzecznika jest wydawane na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863 i 1243).”;

2) w art. 93 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu

„1a. Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, jest wydawane na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.”.

Art. 11. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, 858, 1089, 1165 i 1494) w art. 5 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Orzeczenie wydane odpowiednio przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych albo przez specjalistę wykonującego samodzielny zawód medyczny o:”.

Art. 12. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, 1429 i 1672 oraz z 2024 r. poz. 834, 858 i 1243) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 5 dodaje się art. 5a w brzmieniu:

„Art. 5a. 1. Przy obliczaniu okresu składkowego i nieskładkowego dodaje się, osobno dla każdego z tych okresów, poszczególne lata, miesiące i dni.

2. Okresy niepełnych miesięcy oblicza się w dniach. Sumę dni zamienia się na miesiące, przyjmując za miesiąc 30 dni kalendarzowych, a sumę miesięcy zamienia się na lata, przyjmując pełne 12 miesięcy za jeden rok.

3. Jeżeli w zaświadczeniu stwierdzającym okresy zatrudnienia są podane dniówki robocze, a nie okresy zatrudnienia, sumę dni zamienia się na miesiące, przyjmując za miesiąc 22 dni robocze, a za okresy przed dniem 1 stycznia 1981 r. – 25 dni roboczych.”;

2) w art. 13 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Celowość przekwalifikowania zawodowego orzeka się, jeżeli osoba ubiegająca się o świadczenie trwale utraciła zdolność do pracy w dotychczasowym zawodzie i może odzyskać zdolność do pracy po przekwalifikowaniu.”;

3) w art. 14:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Ocena niezdolności do pracy, jej stopnia oraz ustalenie:

- 1) daty powstania niezdolności do pracy,
 - 2) trwałości lub przewidywanego okresu niezdolności do pracy,
 - 3) związku przyczynowego niezdolności do pracy lub śmierci z określonymi okolicznościami,
 - 4) trwałości lub przewidywanego okresu niezdolności do samodzielnej egzystencji,
 - 5) celowości przekwalifikowania zawodowego,
- dokonywana jest w formie orzeczenia wydanego na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.”,

b) uchyla się ust. 2a–6;

4) w art. 119 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organ rentowy wydaje decyzję o przyznaniu renty z tytułu okresowej niezdolności do pracy na okres wskazany w orzeczeniu lekarza orzecznika.”;

5) art. 126 otrzymuje brzmienie:

„Art. 126. Osoba, która złożyła wniosek o przyznanie świadczenia, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, oraz osoba mająca ustalone prawo do takiego świadczenia jest zobowiązana, na żądanie organu rentowego, poddać się badaniom lekarskim, badaniom psychologicznym lub badaniom specjalisty wykonującego samodzielny zawód medyczny, jeżeli są one niezbędne do ustalenia prawa do świadczeń określonych ustawą. Przepis art. 134 ust. 1 pkt 3 stosuje się odpowiednio.”;

6) w art. 134 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) osoba uprawniona do świadczeń nie poddała się badaniu lekarskiemu, psychologicznemu lub badaniu specjalisty wykonującego samodzielny zawód medyczny, bez uzasadnionych przyczyn, mimo wezwania organu rentowego;”.

Art. 13. W ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2780), wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 17:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Ubezpieczony traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia od pracy w przypadku, gdy w okresie orzeczonej niezdolności do pracy:

- 1) wykonuje pracę zarobkową lub
- 2) podejmuje aktywność niezgodną z celem tego zwolnienia, lub
- 3) przebywa w innym miejscu niż wskazane w tym zwolnieniu, lub zawiadomieniu, o którym mowa w art. 59 ust. 5e, jako adres pobytu w okresie niezdolności do pracy, chyba że udokumentuje, że nieobecność ta była uzasadniona względami zdrowotnymi lub koniecznością podjęcia czynności incydentalnych, których podjęcia w okresie zwolnienia od pracy wymagają istotne okoliczności.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a–1d w brzmieniu:

„1a. Pracą zarobkową, o której mowa w ust. 1 pkt 1, jest każda czynność mająca charakter zarobkowy, niezależnie od stosunku prawnego będącego podstawą jej wykonania, z wyłączeniem czynności incydentalnych, których podjęcia w okresie zwolnienia od pracy wymagają istotne okoliczności.

1b. Aktywnością niezgodną z celem zwolnienia od pracy, o której mowa w ust. 1 pkt 2, są wszelkie działania utrudniające lub wydłużające proces leczenia lub rekonwalescencję, z wyłączeniem zwykłych czynności dnia codziennego lub czynności incydentalnych, których podjęcia w okresie zwolnienia od pracy wymagają istotne okoliczności.

1c. Miejscem wskazanym w zwolnieniu lub zawiadomieniu może być adres pobytu w innym państwie, jeżeli uzasadnione to jest zaleceniami lekarza lub innymi istotnymi okolicznościami, chyba że Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma możliwość zlecenia przeprowadzenia kontroli prawidłowości wykorzystywania zwolnienia w tym państwie na mocy przepisów odrębnych.

1d. W przypadku spełniania warunków do podlegania ubezpieczeniom społecznym z co najmniej dwóch tytułów do tych ubezpieczeń, niezdolność do pracy z powodu choroby dotyczy każdego z tych tytułów, chyba że wystawiający zwolnienie od pracy wskaże w orzeczeniu, że praca zarobkowa w ramach określonego tytułu może być wykonywana z uwagi na rodzaj tej pracy.”,

c) uchyla się ust. 3,

d) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Zasady określone w ust. 1–3 stosuje się odpowiednio do osoby uprawnionej do zasiłku chorobowego za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego.”;

2) w art. 18:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. O okolicznościach, o których mowa w ust. 1 i 2, orzeka lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Orzeczenie lekarza orzecznika jest wydawane na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.”,

b) uchyla się ust. 4–6;

3) w art. 23 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Orzeczenia lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o których mowa w ust. 2 i 5, są wydawane na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.”;

4) w art. 56:

a) w ust. 2 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) informacje o posiadaniu upoważnienia, o którym mowa w art. 54 ust. 1.”,

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Zakład Ubezpieczeń Społecznych:

1) udostępnia właściwym jednostkom organizacyjnym samorządu zawodowego lekarzy i lekarzy dentyków oraz organom określonym w ustawie z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 1342 oraz z 2023 r. poz. 1234), w związku z prowadzonym postępowaniem w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarza i lekarza dentyki:

a) informacje zgromadzone w rejestrze, o którym mowa w ust. 1, oraz w rejestrze, o którym mowa w art. 55b ust. 1,

- b) informacje dotyczące kontroli, o której mowa w art. 59 ust. 1, oraz dokumenty zgromadzone w postępowaniach związanych z kontrolą,
 - c) informacje dotyczące cofnięcia upoważnienia do wystawiania zaświadczeń lekarskich, o którym mowa w art. 60 ust. 1–2, oraz dokumenty zgromadzone w tych postępowaniach;
- 2) udostępnia systemowi informacji w ochronie zdrowia, o którym mowa w ustawie z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia, informacje zgromadzone w rejestrze, o którym mowa w ust. 1;
 - 3) jest uprawniony, w celu udzielenia upoważnienia, o którym mowa w art. 54 ust. 1, albo w celu weryfikacji danych zgromadzonych w rejestrze, o którym mowa w ust. 1, do korzystania z informacji zgromadzonych w Centralnym Rejestrze Lekarzy i Lekarzy Dentystów oraz Centralnym Rejestrze Felczerów prowadzonym przez Naczelną Radę Lekarską oraz zgromadzonych w rejestrach lekarzy prowadzonych przez okręgowe rady lekarskie. Dostęp do danych zgromadzonych w wymienionych rejestrach może polegać na porównaniu przekazanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych danych zgromadzonych w rejestrze, o którym mowa w ust. 1, z danymi zawartymi w Centralnym Rejestrze Lekarzy i Lekarzy Dentystów lub Centralnym Rejestrze Felczerów.”;
- 5) w art. 59:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Prawidłowość orzekania o czasowej niezdolności do pracy z powodu choroby albo konieczności osobistego sprawowania przez ubezpieczonego opieki nad chorym członkiem rodziny oraz wystawiania zaświadczeń lekarskich podlega kontroli.”,
 - b) ust. 3 i 4 otrzymuje brzmienie:

„3. W celu kontroli Zakład Ubezpieczeń Społecznych może:

 - 1) skierować ubezpieczonego na badanie do lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub do lekarza konsultanta, o którym mowa w art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w wyznaczonym miejscu albo w miejscu jego pobytu;
 - 2) skierować ubezpieczonego na badania pomocnicze;

- 3) zażądać od wystawiającego zaświadczenie lekarskie lub od podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych, w którym wystawiono zaświadczenie lekarskie, udostępnienia dokumentacji medycznej dotyczącej ubezpieczonego lub chorego członka rodziny, stanowiącej podstawę wydania zaświadczenia lekarskiego lub udzielenia wyjaśnień i informacji w sprawie;
 - 4) zażądać od ubezpieczonego udzielenia wyjaśnień i informacji w sprawie.
4. Ubezpieczony jest obowiązany udostępnić posiadaną dokumentację medyczną lekarzowi przeprowadzającemu badanie, o którym mowa w ust. 3 pkt 1.”,
- c) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:
- „4a. Do udostępniania dokumentacji medycznej, o której mowa w ust. 3 pkt 3, mają odpowiednie zastosowanie przepisy art. 85g ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.”,
- d) w ust. 5a w pkt 5 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyraz „albo” oraz dodaje się pkt 6 w brzmieniu:
- „6) przy użyciu technologii wykorzystującej automatyczne przetwarzanie danych.”,
- e) w ust. 5b pkt 3 otrzymuje brzmienie:
- „3) ust. 5a pkt 4–6, przekazuje się na piśmie w postaci papierowej, telefonicznie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej, o których mowa w art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344 oraz z 2024 r. poz. 1222), w tym na adres do doręczeń elektronicznych. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 5a pkt 4–6, może być przekazane telefonicznie, jeżeli numer telefonu ubezpieczonego jest znany podmiotowi dokonującemu doręczenia.”;
- f) ust. 5g otrzymuje brzmienie:
- „5g. Zawiadomienie przekazane telefonicznie, ma skutek doręczenia, jeżeli rozmowa była rejestrowana, a ubezpieczony wyraził zgodę na nagranie.”;
- g) po ust. 5g dodaje się ust. 5h i 5i w brzmieniu:
- „5h. Zawiadomienie przekazane za pomocą środków komunikacji elektronicznej ma skutek doręczenia, jeżeli doręczający otrzymał potwierdzenie jego otrzymania przez ubezpieczonego.
- 5i. Zawiadomienie przekazane przy wykorzystaniu technologii, o której mowa w ust. 5a pkt 6, ma skutek doręczenia, jeżeli:

- 1) ubezpieczony został poinformowany, że prowadzi rozmowę przy wykorzystaniu technologii, o której mowa w ust. 5a pkt 6, i wyraził zgodę na rozmowę;
 - 2) rozmowa była rejestrowana, a ubezpieczony wyraził zgodę na nagranie;
 - 3) ubezpieczony został poinformowany o możliwości zakończenia połączenia i zażądania rozmowy z pracownikiem Zakładu.”;
- 6) w art. 60:
- a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku powtarzającego się naruszania zasad określonych w art. 55 ust. 1–3, art. 55a ust. 6, 7 i 9, art. 57 oraz art. 59 ust. 3 pkt 3 Zakład Ubezpieczeń Społecznych może, w drodze decyzji, cofnąć upoważnienie, o którym mowa w art. 54 ust. 1, na okres nieprzekraczający 3 miesięcy od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.”,
 - b) ust. 4 i 5 otrzymuje brzmienie:

„4. Od decyzji, o której mowa w ust. 1–2a, stronie przysługuje prawo do wniesienia wniosku do Prezesa Zakładu o ponowne rozpatrzenie sprawy, na zasadach dotyczących decyzji wydanej w pierwszej instancji przez ministra. Do wniosku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące odwołań od decyzji, określone w Kodeksie postępowania administracyjnego.

5. Do decyzji, o których mowa w ust. 1–2a i art. 54, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.”;
- 7) w art. 68:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest uprawniony do kontrolowania ubezpieczonych oraz osób po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego co do prawidłowości wykorzystywania zwolnień od pracy zgodnie z ich celem.”,
 - b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a–1c w brzmieniu:

„1a. Płatnicy składek, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 1, są uprawnieni do kontrolowania ubezpieczonych, którym wypłacają zasiłki, co do prawidłowości wykorzystywania zwolnień od pracy zgodnie z ich celem.

1b. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeprowadza kontrolę co do prawidłowości wykorzystywania zwolnień od pracy ubezpieczonych, którym zasiłki

wypłacają płatnicy składek, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 1, na wniosek tych płatników składek lub z urzędu.

1c. Kontrolą, o której mowa w ust. 1–1b, obejmuje się również ubezpieczonych oraz osoby po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 i 1a.”,

c) uchyla się ust. 2;

8) po art. 68 dodaje się art. 68a–68g w brzmieniu:

„Art. 68a. 1. Kontrola, o której mowa w art. 68, obejmuje zwolnienia z powodu niezdolności do pracy, za które przysługuje zasiłek chorobowy lub zasiłek opiekuńczy lub świadczenie rehabilitacyjne.

2. Kontrola polega na ustaleniu, czy osoba kontrolowana nie podejmuje działań określonych w art. 17 ust. 1, a w przypadku zasiłku opiekuńczego również na ustaleniu, czy poza ubezpieczonym nie ma innych członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, mogących zapewnić opiekę, chyba że dotyczy to sprawowania opieki nad chorym dzieckiem w wieku do 2 lat.

3. Kontrola jest dokonywana w miarę potrzeb, bez ustalania z góry stałych jej terminów, a nasilana szczególnie w okresach, w których występuje zwiększona absencja z powodu choroby lub sprawowania opieki.

4. Kontrola jest dokonywana z wykorzystaniem środków adekwatnych i proporcjonalnych do celu kontroli, z poszanowaniem prywatności osoby kontrolowanej oraz innych osób przebywających w miejscu kontroli oraz w sposób wolny od ryzyka pogorszenia się stanu zdrowia osoby kontrolowanej i zakłócania procesu leczenia lub rekonwalescencji.

Art. 68b. 1. Wszczęcie kontroli, o której mowa w art. 68 ust. 1 i 2, następuje z urzędu, na podstawie upoważnienia do przeprowadzenia kontroli udzielonego kontrolującemu.

2. Wszczęcie kontroli następuje przez okazanie osobie kontrolowanej upoważnienia, o którym mowa w ust. 1, chyba że byłoby to niemożliwe lub utrudnione. W takim przypadku kontrolę wszczyna się z chwilą dokonania pierwszej, zewnętrznej czynności wobec osoby kontrolowanej przez kontrolującego.

3. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) wskazanie podstawy prawnej do przeprowadzenia kontroli;
- 2) oznaczenie jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych albo płatnika składek;

- 3) datę i miejsce wystawienia upoważnienia;
- 4) imię i nazwisko kontrolującego wraz z podaniem numeru legitymacji służbowej albo pracowniczej lub dokumentu tożsamości i daty wydania tego dokumentu;
- 5) wskazanie zakresu kontroli;
- 6) podpis osoby udzielającej upoważnienia.

Art. 68c. 1. Czynności kontrolne prowadzone są w miejscu zamieszkania, miejscu pobytu, miejscu pracy osoby kontrolowanej lub w miejscu wykonywania przez nią pozarolniczej działalności lub w innym miejscu, jeżeli jest to konieczne ze względu na cel kontroli.

2. Kontrolującemu przysługuje uprawnienie do:

- 1) wstępu, przebywania i poruszania się w miejscu przeprowadzania kontroli,
- 2) legitymowania osób przebywających w miejscu przeprowadzania kontroli, w celu ustalenia ich tożsamości,
- 3) żądania udostępnienia informacji przez osobę kontrolowaną lub jej płatnika składek oraz lekarza leczącego,
- 4) żądania oraz odbierania wyjaśnień od osoby kontrolowanej oraz innych osób przebywających w miejscu przeprowadzania kontroli,
- 5) dostępu do danych ubezpieczonego i płatnika składek gromadzonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na koncie ubezpieczonego i koncie płatnika składek – jeżeli jest to uzasadnione celem prowadzonej kontroli.

3. Kontrolujący jest obowiązany do:

- 1) okazania osobie kontrolowanej lub osobie przebywającej w miejscu przeprowadzania kontroli legitymacji służbowej albo pracowniczej oraz upoważnienia do przeprowadzenia kontroli;
- 2) poinformowania osoby kontrolowanej o jej uprawnieniach, w tym o możliwości zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli;
- 3) zachowania w tajemnicy wszelkich informacji dotyczących prywatności osoby kontrolowanej pozyskanych w czasie kontroli.

Art. 68d. Osoba kontrolowana jest obowiązana do:

- 1) umożliwienia przeprowadzenia kontroli;
- 2) udostępnienia informacji kontrolującemu na jego żądanie;
- 3) składania wyjaśnień na żądanie kontrolującego.

Art. 68e. 1. Ustalenia kontroli opisuje się w protokole kontroli, który zawiera:

- 1) oznaczenie terytorialnej jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych albo płatnika składek;
- 2) datę, godzinę i miejsce przeprowadzenia kontroli;
- 3) dane osoby kontrolowanej:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) numer PESEL,
 - c) miejsce zamieszkania,
 - d) miejsce pracy;
- 4) dane osób kontrolujących:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) numer dokumentu tożsamości wraz z datą wydania;
- 5) okres orzeczonej niezdolności do pracy;
- 6) numer zaświadczenia o czasowej niezdolności do pracy;
- 7) imię i nazwisko lekarza, który wydał zaświadczenie o czasowej niezdolności do pracy;
- 8) opis dokonanych ustaleń;
- 9) pouczenie o prawie złożenia zastrzeżeń;
- 10) podpis osoby kontrolującej.

2. Protokół kontroli sporządza się w dwóch egzemplarzach, z których jeden doręcza się osobie kontrolowanej.

3. Zmiany protokołu kontroli dokonuje się przez wydanie aneksu do protokołu kontroli.

4. Osoba kontrolowana ma prawo w terminie 14 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli lub aneksu do protokołu kontroli złożyć zastrzeżenia do ustaleń w nich zawartych, wskazując równocześnie stosowne środki dowodowe.

5. Kontrolujący ma obowiązek rozpatrzyć zgłoszone zastrzeżenia. O sposobie rozpatrzenia zastrzeżeń osobę kontrolowaną informuje się na piśmie.

6. Do aneksu do protokołu kontroli sporządzonego w wyniku rozpatrzenia zgłoszonych zastrzeżeń nie stosuje się ust. 4.

7. Protokół kontroli stanowi podstawę do wszczęcia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych postępowania w sprawie ustania prawa do zasiłku chorobowego, zasiłku opiekuńczego lub świadczenia rehabilitacyjnego oraz stanowi dowód w tym

postępowaniu, chyba że z protokołu lub z uwzględnionych do niego zastrzeżeń nie wynika, że zwolnienie lekarskie od pracy wykorzystywane było niezgodnie z jego celem.

Art. 68f. 1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, z urzędu lub na wniosek płatników składek, jest uprawniony do formalnej kontroli zaświadczeń lekarskich, która obejmuje zwolnienia od pracy z powodu niezdolności do pracy, za które przysługuje zasiłek chorobowy lub zasiłek opiekuńczy.

2. Kontrola, o której mowa w ust. 1, polega na sprawdzeniu, czy zaświadczenie zostało wydane zgodnie z przepisami w sprawie zasad i trybu wystawiania zaświadczeń lekarskich.

Art. 68g. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór upoważnienia do przeprowadzenia kontroli prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich od pracy i wzór protokołu tej kontroli, uwzględniając elementy upoważnienia i protokołu kontroli określone odpowiednio w art. 68b ust. 3 i art. 68e ust. 1.”;

- 9) w art. 69 wyrazy „art. 63–68” zastępuje się wyrazami „art. 63–68g”.

Art. 14. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 70 § 3a otrzymuje brzmienie:

„§ 3a. Orzeczenie lekarza orzecznika, o którym mowa w § 1 i 2, wydawane jest na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863 i 1243). Sprzeciw od orzeczenia lekarza orzecznika przysługuje zainteresowanemu sędziemu lub kolegium właściwego sądu.”;

- 2) w art. 94:

- a) § 1b otrzymuje brzmienie:

„§ 1b. W razie ujawnienia u sędziego choroby, co do której zachodzi podejrzenie, że powstała w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności sędziego, prezes danego sądu kieruje sędziego do lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z urzędu lub na wniosek sędziego. Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wydawane jest na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.”;

- b) § 1d otrzymuje brzmienie:

„§ 1d. Koszty badania i wydania orzeczenia lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pokrywa Skarb Państwa ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości.”;

- 3) w art. 94b § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Oceny uszczerbku na zdrowiu oraz jego związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową, a także ustalenia związku śmierci sędziego lub sędziego w stanie spoczynku z takim wypadkiem lub chorobą dokonuje, w formie orzeczenia, lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wydawane jest na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Koszty badania i wydania orzeczenia pokrywa Skarb Państwa ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości.”;

- 4) w art. 94d § 6 i § 7 otrzymują brzmienie:

„§ 6. Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o którym mowa w § 3 i 4, wydawane jest na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

§ 7. Koszty badania i wydania orzeczenia lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o którym mowa w § 3 i 4, pokrywa Skarb Państwa ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości.”.

Art. 15. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1095) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 21 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W razie trwałej utraty zdolności do wykonywania zawodu kuratora, kuratora zawodowego można przenieść do innej pracy na jego wniosek, złożony w ciągu 7 dni od uprawomocnienia się stosownego orzeczenia. Orzeczenie o trwałej niezdolności do wykonywania zawodu kuratora wydaje lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863 i 1243). Przez okres 3 miesięcy od dnia przeniesienia kurator zachowuje prawo do dotychczasowego wynagrodzenia.”;

- 2) w art. 27 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Orzeczenie o trwałej utracie zdolności fizycznej lub psychicznej do pracy na zajmowanym stanowisku, o której mowa w ust. 1 pkt 3, wydaje lekarz orzecznik Zakładu

Ubezpieczeń Społecznych na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.”.

Art. 16. W ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2189 oraz z 2024 r. poz. 1243) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 uchyla się pkt 2a;

2) w art. 15 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Decyzję, o której mowa w ust. 1, z zastrzeżeniem art. 6 ust. 4, Zakład wydaje w ciągu 14 dni od dnia:

1) otrzymania orzeczenia wydanego na zasadach i w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych przez lekarza orzecznika;

2) wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.”;

3) art. 16 otrzymuje brzmienie:

„Art. 16. 1. Orzeczenie o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu wydaje lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

2. W przypadku ustalania prawa do świadczeń, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2 i 5–8, lekarz orzecznik ustala również niezdolność do pracy oraz jej związek z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową, a także związek śmierci ubezpieczonego lub rencisty z takim wypadkiem lub chorobą.”.

Art. 17. W ustawie z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (Dz. U. z 2020 r. poz. 984 oraz z 2024 r. poz. 1243) art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Art. 10. Orzeczenie o niezdolności do pracy oraz jej związku z wypadkiem w szczególnych okolicznościach, o których mowa w art. 2 ust. 1, lub chorobą zawodową, o której mowa w art. 2 ust. 2, związku śmierci z takim wypadkiem lub chorobą wydaje lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863 i 1243). Lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ustala również stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu oraz jego związek z takim wypadkiem lub chorobą zawodową.”.

Art. 18. W ustawie z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2194) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. 1. Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu, zwany dalej „lekarzem orzecznikiem”, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, 1429 i 1672 oraz z 2024 r. poz. 834, 858 i 1243), zwanej dalej „ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych” oraz w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863 i 1243).

2. Ustalając całkowitą niezdolność do pracy, lekarz orzecznik, za zgodą osoby ubiegającej się o rentę socjalną lub jej przedstawiciela ustawowego, zgłoszoną nie później niż w trakcie badania tej osoby, ustala niezdolność tej osoby do samodzielnej egzystencji, na zasadach i w trybie określonym w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w celu uzyskania świadczenia, o którym mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2024 r. poz. 256, 859 i 1246).”.

Art. 19. W ustawie z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2024 r. poz. 581) w art. 28 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przepis ust. 1 nie narusza uprawnień Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określonych w art. 85g ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863 i 1243) i art. 121 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, 1429 i 1672 oraz z 2024 r. poz. 834, 858 i 1243).”.

Art. 20. W ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 409) w art. 71 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Orzeczenie o trwałej niezdolności do pracy uniemożliwiającej wykonywanie obowiązków urzędnika służby cywilnej wydaje lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863 i 1243).”.

Art. 21. W ustawie z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 390) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 115:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. W razie ujawnienia u prokuratora choroby, co do której zachodzi podejrzenie, że powstała w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności prokuratora, prokurator bezpośrednio przełożony kieruje prokuratora do lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z urzędu lub na wniosek prokuratora. Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest wydawane na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863 i 1243).”

b) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Koszty badania i wydania orzeczenia przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pokrywa Skarb Państwa ze środków pozostających w dyspozycji Prokuratora Generalnego.”

2) w art. 127 § 1a otrzymuje brzmienie:

„§ 1a. Przeniesienie prokuratora w stan spoczynku następuje po otrzymaniu orzeczenia lekarza orzecznika stwierdzającego trwałą niezdolność do pełnienia obowiązków prokuratora, wobec którego nie wniesiono sprzeciwu lub co do którego nie zgłoszono zarzutu wadliwości, albo orzeczenia lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wydanego w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy, co do którego nie zgłoszono zarzutu wadliwości.”

Art. 22. W ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2024 r. poz. 622) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 38 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sędziego Sądu Najwyższego przenosi się w stan spoczynku na jego wniosek albo na wniosek Kolegium Sądu Najwyższego, jeżeli z powodu choroby lub utraty sił został uznany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego. Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wydawane jest na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863 i 1243).”

2) w art. 51:

a) § 7 otrzymuje brzmienie:

„§ 7. W przypadku stwierdzenia u sędziego choroby, co do której zachodzi podejrzenie, że powstała w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności sędziego, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego kieruje sędziego, z urzędu lub na wniosek sędziego, do lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wydawane jest na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.”,

b) § 9 otrzymuje brzmienie:

„§ 9. Koszty badania i wydania orzeczenia przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pokrywa Skarb Państwa ze środków pozostających w dyspozycji Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.”.

Art. 23. W ustawie z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1458), wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 19 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) z powodu choroby lub utraty sił został uznany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków komornika lub bez uzasadnionej przyczyny odmówił poddania się badaniu, o którym mowa w art. 26;”;

2) art. 26 otrzymuje brzmienie:

„Art. 26. Minister Sprawiedliwości, prezes właściwego sądu rejonowego, prezes właściwego sądu okręgowego, prezes właściwego sądu apelacyjnego albo rada właściwej izby komorniczej, z urzędu lub na wniosek zainteresowanego, może skierować komornika na badanie przeprowadzane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w celu ustalenia trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków komornika. Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wydawane jest na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863 i 1243). Koszty badania pokrywa podmiot kierujący na badanie.”;

3) w art. 97 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Prezes właściwego sądu rejonowego, prezes właściwego sądu okręgowego, prezes właściwego sądu apelacyjnego albo rada właściwej izby komorniczej, z urzędu lub

na wniosek zainteresowanego, może skierować aplikanta na badanie przeprowadzane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w celu ustalenia trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków aplikanta. Orzeczenie lekarza orzecznika wydawane jest na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Koszty badania pokrywa podmiot kierujący na badanie.”;

4) art. 141 otrzymuje brzmienie:

„Art. 141. Prezes właściwego sądu rejonowego, prezes właściwego sądu okręgowego, prezes właściwego sądu apelacyjnego albo rada właściwej izby komorniczej, z urzędu lub na wniosek zainteresowanego, może skierować asesora na badanie przeprowadzane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w celu ustalenia trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków asesora. Orzeczenie lekarza orzecznika wydawane jest na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Koszty badania pokrywa podmiot kierujący na badanie.”;

5) w art. 144 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) z powodu choroby lub utraty sił został uznany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków asesora lub bez uzasadnionej przyczyny odmówił poddania się badaniu, o którym mowa w art. 141;”.

Art. 24. W ustawie z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2024 r. poz. 256, 859 i 1246) w art. 7 w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863 i 1243);”.

Art. 25. W ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248, 834, 1089, 1222 i 1248) w art. 525 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, wydawane jest na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863 i 1243).”.

Art. 26. 1. Do zamówień na usługi lub dostawy udzielane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w związku z przygotowaniem systemów teleinformatycznych Zakładu do zmian w realizacji zadań, o których mowa w art. 68b ust. 1 i ust. 3 oraz art. 85a–85h ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie stosuje się przepisów o zamówieniach publicznych.

2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w terminie 7 dni od dnia udzielenia zamówienia, o którym mowa w ust. 1, zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych informację o udzieleniu tego zamówienia, w której podaje:

- 1) nazwę i adres siedziby zamawiającego;
- 2) datę i miejsce zawarcia umowy lub informację o zawarciu umowy drogą elektroniczną;
- 3) opis przedmiotu umowy, z wyszczególnieniem odpowiednio ilości rzeczy lub innych dóbr oraz zakresu usług;
- 4) cenę albo cenę maksymalną, jeżeli cena nie jest znana w chwili zamieszczenia ogłoszenia;
- 5) okoliczności faktyczne uzasadniające udzielenie zamówienia bez zastosowania przepisów o zamówieniach publicznych;
- 6) nazwę (firmę) podmiotu albo imię i nazwisko osoby, z którymi została zawarta umowa.

Art. 27. 1. Do wydawania orzeczeń lekarzy orzeczników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz komisji lekarskich Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w sprawach, w których postępowanie nie zostało zakończone przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy art. 85c i art. 85d ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Do orzeczeń lekarzy orzeczników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wydanych w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy, w których przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zostało wydane orzeczenie komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, stosuje się odpowiednio art. 477⁸ § 2¹ albo 477¹⁴ § 4 ustawy zmienianej w art. 3, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 28. Do postępowań w sprawie ustalania okoliczności, o których mowa w art. 17 ustawy zmienianej w art. 13, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 29. Do postępowań dotyczących odwołania od decyzji w sprawie cofnięcia decyzji upoważniającej do wystawiania zaświadczeń lekarskich o czasowej niezdolności do pracy stosuje się przepisy dotychczasowe, jeżeli decyzja w sprawie cofnięcia decyzji upoważniającej

do wystawiania zaświadczeń lekarskich o czasowej niezdolności do pracy została wydana przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 30. Do postępowań w sprawie przeprowadzania kontroli prawidłowości wykorzystywania zwolnień od pracy zgodnie z ich celem oraz formalnej kontroli zaświadczeń lekarskich, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 31. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 2, art. 2, art. 13 pkt 4 i 5 oraz art. 26, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia;
- 2) art. 1 pkt 5 w zakresie dodawanego art. 85b, który wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia;
- 3) art. 12 pkt 1, który wchodzi w życie z dniem 29 grudnia 2024 r.

Za zgodność pod względem prawnym, legislacyjnym i redakcyjnym

Paulina Roicka-Gruca

Zastępca Dyrektora Departamentu Prawnego

w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

/-podpisano elektronicznie/